

Gwasanaethau Gwirfoddol Morgannwg

Eich cyngor gwirfoddol sirol lleol

5. Ymddiriedolwyr a llywodraethu

5.8 Yswiriant indemniad ymddiriedolwyr

Mae Yswiriant Indemniad Ymddiriedolwyr (YIY) yn indemnio ymddiriedolwyr rhag atebolrwydd personol am hawliadau a wneid yn eu herbyn am dor-ymddiriedaeth, esgeulustod neu ddiffygdlu, cyn belled â bod y camgymeriad yn un ddidwyll ac nad oedd o ganlyniad i gamymddwyn bwriadol.

Sylwer: Dylid darllen y daflen wybodaeth hon ar y cyd gyda [5.7 Atebolrwydd ymddiriedolwyr ac aelodau o gyrff llywodraethu](#).

Awdurdod i brynu YIY

Ers peth amser mae rheol gyffredinol wedi bodoli sy'n dweud na ddylid prynu YIY gydag arian elusen, gan y byddai hyn yn cael ei ystyried yn fudd i'r ymddiriedolwyr unigol ac felly'n torri rheolau tâl ymddiriedolwyr. Gellid, fodd bynnag, cael awdurdod i brynu YIY gydag arian elusen o'r canlynol:

- y ddogfen lywodraethu;
- deddfwriaeth berthnasol;
- trwy Orchymyn y Comisiwn Elusennau; neu
- trwy Orchymyn Llys.

Cafodd y cyfyngiadau hyn ar brynu YIY eu llacio gan Ddeddf Elusennau 2006 a ddarparodd awdurdod statudol i ymddiriedolwyr brynu YIY gydag adnoddau'r elusen heb ganiatâd y Comisiwn Elusennau ymlaen llaw, cyn belled â bod yr ymddiriedolwyr yn fodlon:

- bod hynny er budd yr elusen;
- nad oedd dim darpariaeth yn nogfen lywodraethu'r elusen sy'n benodol gwahardd y pryniant; ac
- y gwneir y penderfyniad yn unol â'r 'ddyletswydd gofal' a nodir yn adran 1(1) o Ddeddf Ymddiriedolwyr 2000, sydd yn ei gwneud yn ofynnol i ymddiriedolwyr ddefnyddio sgiliau a gofal rhesymol, defnyddio unrhyw wybodaeth a phrofiad arbenigol sydd ganddynt, a gofyn am gyngor os bydd angen.

Mae'r darpariaethau ynghylch hyn bellach wedi'u cynnwys yn [adran 189 o Ddeddf Elusennau 2011](#) (a ddiddymodd lawer o Ddeddf Elusennau 2006), a dylai ymddiriedolwyr sicrhau bod unrhyw YIY yn cael ei brynu yn unol â'r darpariaethau a nodir yn adran 189.

Beth all YIY ddiogelu yn ei erbyn?

Gall ymddiriedolwyr, felly, drefnu sicrwydd yswiriant ar gyfer:

- unrhyw atebolrwydd personol am dor-ymddiriedaeth neu dor-dyletswydd a gyflawnwyd ganddynt yn rhinwedd eu swydd fel ymddiriedolwyr neu ymddiriedolwyr daliannol
- unrhyw esgeulustod, diffyg, tor-dyletswydd neu dor-ymddiriedaeth a gyflawnwyd ganddynt pan eu bod yn gweithredu fel cyfarwyddwyr neu swyddogion cwmni elusennol, neu unrhyw gwmni sy'n ymgymryd â gweithgareddau ar ran yr elusen (gan gynnwys sicrwydd ar gyfer 'cam-fasnachu' ond nid masnachu 'twyllodrus, yn ôl diffiniad Deddf Ansoffedd 1986).

Ond nid yw YIY ar gael i amddiffyn ymddiriedolwyr rhag atebolrwydd am weithredoedd yr oeddent yn gwybod eu bod yn dor-ymddiriedaeth neu'n dor-dyletswydd, neu a gyflawnwyd heb ystyried a oedd yn dor-ymddiriedaeth neu dor-dyletswydd. **Rhaid** i'r polisi YIY gynnwys cymal i sicrhau **na fydd** yn amddiffyn rhag:

- atebolrwydd am ddirwyon a bennir mewn achos troseddol, neu gosbau sy'n deillio o weithredoedd rheoliadol
- atebolrwydd sy'n deillio o amddiffyn achosion troseddol lle mae ymddiriedolwr yn euog o dwyll, anonestrwydd, neu gamymddwyn bwriadol neu fyrbwyll
- atebolrwydd sy'n deillio o ymddygiad y gwyddai'r ymddiriedolwr, neu y dylai fod yn gwybod, nad oedd er budd yr elusen.

Ystyriaethau ymarferol

Gan mai bwriad YIY yw yswirio yn erbyn atebolrwydd personol yr ymddiriedolwyr o ran unrhyw dor-ymddiriedaeth (h.y. dyletswyddau sydd ganddynt i'r elusen ei hun), nid yw'n yswiriant yn erbyn atebolrwydd yr elusen ei hun i drydydd partïon - rhaid cael mathau eraill o yswiriant ar gyfer hyn.

Felly, ni fydd yn diogelu rhag:

- atebolrwydd i drydydd partïon am dorri amodau contract; taliadau diswyddo, neu gamweddau megis esgeulustod a niwsans
- atebolrwydd dirprwyol am weithredoedd eich cyflogeion
- atebolrwydd am 'fasnachu twyllodrus' gan gyfarwyddwyr cwmni
- colledion yn deillio o fethu ag yswirio.

Bydd YIY yn aml yn cael ei werthu fel polisi cyfun gyda mathau eraill o sicrwydd a all gynnwys:

- Yswiriant atebolrwydd proffesiynol (e.e. ar gyfer rhoi cyngor esgeulus)
- Yswiriant ffyddlondeb neu 'ladrad gan gyflogai

Sylwer: Mae YIY ar y cyfan yn bolisi 'hawliadau a wneir'. Mae hyn yn golygu bod yswiriant perthnasol yn cyfeirio at y cyfnod pan wneir yr hawliad, ac nid pa bryd y

digwyddodd y weithred ei hun. Er enghraifft, os gwnaethpwyd penderfyniad ynghylch buddsoddiad heb dderbyn cyngor priodol a arweiniodd at golled y flwyddyn ddiwethaf pan oedd YIY wedi'i drefnu, ond bod camau heb eu cymryd gan ymddiriedolwyr i adennill yr arian tan eleni, y polisi perthnasol i hawlio yn ei erbyn fyddai un eleni (h.y. y flwyddyn pan wnaethpwyd yr hawliad). Os na chafodd polisi'r llynedd ei adnewyddu yna ni fydd sicrwydd yswiriant ar gael i hawlio yn ei erbyn. Efallai y bydd modd i chi brynu sicrwydd ôl-weithredol ond gall hyn fod yn anodd yn achos YIY, felly, dylid cymryd golwg tymor hir pan fyddwch yn cynllunio ac yn trefnu'r math hwn o yswiriant.

A ddylem ni brynu YIY?

Beth bynnag fo'u sicrwydd yswiriant, mae gan ymddiriedolwyr elusennau hawl i gael eu hindemnio trwy asedau'r elusen o ran eu hatebolrwydd, eu costau a threuliau os gellir dangos bod y rhain wedi codi wrth iddynt gyflawni'u dyletswyddau ac wrth weithredu eu hymddiriedolaethau a'i disgresiwn yn briodol. Os na fydd asedau neu sicrwydd yswiriant digonol, bydd rhaid i'r ymddiriedolwyr atebol fod yn gyfrifol am unrhyw ddiffygion.

Ond mae'n bwysig cofio nad yw YIY yn cynnig amddiffyniad llawn rhag atebolrwydd, ac anaml iawn bydd ymddiriedolwyr sydd wedi ymddwyn yn onest yn dioddef colledion ariannol o ganlyniad i fod yn ymddiriedolwyr - ac ni all ymddiriedolwyr anonest a byrbwyll gael eu diogelu gan yswiriant beth bynnag. Efallai y bydd rhai elusennau'n teimlo bod angen iddynt brynu YIY fel ffordd o leddfu'r ofn o fod yn atebol ymhlith ymddiriedolwyr posibl, ond dylid gwneud y penderfyniad bob amser yn erbyn y meini prawf a amlinellir uchod. Nid yw'r Comisiwn Elusennau'n derbyn bod yr hawl i brynu YIY yn gallu helpu wrth geisio recriwtio ymddiriedolwyr, ond mae o'r farn bod polisi rheoli risg cadarn sydd wedi'i weithredu'n dda'n gallu bod yn gam cyntaf i ddiogelu yn erbyn atebolrwydd.

Mae manylion llawn a chanllawiau ar gael yng nghyhoeddiadau'r Comisiwn Elusennau:

- [Elusennau ac Yswiriant \(CC49\)](#)
- [Trustee Indemnity Insurance \(OG 100\)](#)

Gwybodaeth bellach

Comisiwn Elusennau ar gyfer Cymru a Lloegr

www.charity-commission.gov.uk

Ymwadiad

Mae'r wybodaeth a ddarperir yn y daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig. Nid yw'n amnewid am gyngor proffesiynol ac ni allwn dderbyn unrhyw gyfrifoldeb am golled o ganlyniad i unrhyw berson weithredu neu wrthod gweithredu arno.

Am rhagor o wybodaeth cysylltwch â

The logo for WcVA CgGC is a red trapezoidal shape with the text 'WcVA' in white above a horizontal line, and 'CgGC' in white below the line.

WcVA
CgGC

Ffôn: 0300 111 0124
www.wcva.cymru